

ruimte & vrije tijd
onderzoek en advies

Samenvatting

Toeristische Agenda Molenlanden Beleidsvisie en uitvoeringsagenda 2021-2025

Colofon

© Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd,
maart 2021

Opdrachtgever

Gemeente Molenlanden

Auteurs

Drs T. (Tinco) Lycklama
Martijn Huijgen MSc.

Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd

Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd
Jansbuitensingel 30
6811 AE Arnhem
Tel: 06 5338 3550
Mail: lycklama@ruimteenvrijetijd.nl
www.ruimteenvrijetijd.nl

Inleiding

Aanleiding

Toerisme in Nederland laat een forse groei zien. Deze groei kan volgens de prognose van het NBTC oplopen van 42 miljoen (binnenlandse en buitenlandse) bezoekers in 2017 naar ruim 59 miljoen in 2030. Dit biedt gemeente Molenlanden kansen om hierop in te spelen. Deze Toeristische Agenda Molenlanden biedt een richtinggevende visie: een stip op de horizon hoe we kunnen samenwerken om kansen van toerisme te verzilveren.

Hoe ziet de TAM eruit?

De TAM bestaat uit drie onderdelen: een visie-deel met ambities en doelen, een strategie en de uitvoeringsagenda.

Visie: hier gaan we voor!

- Ambities: dit is waar we naar streven
- Doelen: dit is wat we bereikt willen hebben

HOOFDSTUK
2

Visie: hier gaan we voor!

- Speerpunten: hieraan werken we met prioriteit
- Uitnodigingskader: nodigt uit en geeft kaders voor ontwikkeling

HOOFDSTUK
4 EN 5

Uitvoering: dit doen we concreet!

- Uitvoeringsagenda:
Totaaloverzicht in tabel

BIJLAGE 3

Participatie in de totstandkoming

De TAM is opgesteld via een participatieve werkwijze. Er is samengewerkt door een projectteam met vertegenwoordigers uit de vrijetijdssector en de gemeente. Bestuurlijk zijn de wethouders van de gemeente Molenlanden intensief betrokken. De gemeenteraad is geïnformeerd en deze heeft de TAM vastgesteld.

Visie

Om te bepalen waar de komende jaren aan wordt gewerkt, is het nodig ambities en doelen te formuleren.

Ambities

Molenlanden werkt de komende jaren aan onderstaande ambities:

- Versterken van de vrijetijdseconomie, verhogen van de bestedingen en werkgelegenheid;
- Toeristen komen specifiek voor het verhaal van Molenlanden. Dit kan door de beleving van iconen in het landschap te verbeteren;
- Toerisme is in balans. Toerisme moet niet voor overlast zorgen (bij de inwoners of het landschap), maar juist bijdragen aan maatschappelijke doelen zoals duurzaamheid en mobiliteit. Dit vraagt om ontwikkeling op passende schaal.
- De kansen voor toerisme worden benut door regionale samenwerking, o.a. met de provincie en door regiomarketing ('t Groene Hart);
- De vrijetijdssector kan (nog beter) bijdragen aan educatie en opleidingen van jongeren in de omgeving.

Doelen

Concreet wil de gemeente de volgende doelen bereiken:

- Molenlanden gaat inzetten op de ontwikkeling van dagrecreatieve bestemming naar een aantrekkelijke bestemming voor meerdaags verblijf. Dit betekent concreet ruimte voor meer (verblijfs)recreatieve voorzieningen. De ambitie is om de verblijfsrecreatie (aantal slaapplekken) in Molenlanden met 30% te laten groeien naar 2025 (ten opzichte van 2020). De gemeente verzilvert hiermee de verwachte groei conform het landelijk gemiddelde.
- De algehele leefbaarheid voor onze inwoners mag door de toeristische ontwikkeling niet achteruitgaan. De gemeente monitort de balans tussen toerisme en de leefbaarheid;
- De gemeente gaat in haar werkwijze ruimte inbouwen voor 'samen leren', het omarmen van innovatieve ideeën en het starten van pilots.

Molenlanden in beeld

Om het startpunt van de strategie te bepalen, is gekeken naar de belangrijkste kenmerken van de gemeente Molenlanden:

- de omvang van de vrijetijdssector;
- de verhaallijnen van het toeristisch profiel;
- bij welke doelgroepen (leefstijlen) het aanbod aansluiting vindt.

Omvang van de sector

De onderstaande parameters typeren de vrijetijdseconomie van Molenlanden:

- **Werkgelegenheid:** Het aandeel van recreatie en toerisme in de werkgelegenheid (aantal banen) schommelt de afgelopen jaren tussen de 3% en 4%. In de provincie Zuid-Holland is dat gemiddeld 6% en landelijk gezien 7%.
- **Overnachtingen:** Het gemiddeld aantal overnachtingen in Molenlanden op jaarbasis ligt op 38.000.
- **Dagbezoekers:** Molenlanden kent een kleinschalig plattelandsaanbod, met een relatief gering aantal bezoekers. Er zijn twee grote trekpleisters:
 - Kinderdijk, met ca. 700.000 bezoekers (betalend en niet betalend).
 - De Avonturenboerderij (met 160.000 bezoekers in 2019).

De verhaallijnen van het toeristisch profiel

De gemeente Molenlanden onderscheidt zich met drie verhaallijnen:

- **Molens & water:** Molenlanden heeft de hoogste dichtheid aan (monumentale) molens ter wereld én de grootste groep molens tezamen (Kinderdijk) van Nederland. Molens vertellen ook het verhaal van de inpoldering, het leven van vroeger, ons wereldberoemde waterbeheer en de vorming van het landschap.
- **Agro & food:** het boerenland en de foodsector zijn misschien niet uniek voor Nederland, maar wel bijzonder voor Molenlanden. Dit thema biedt voldoende verhalen om te vertellen over de productie van voedsel. De hele keten van boer tot bord is aanwezig. Dit biedt ook kansen voor een koppeling aan innovatie, duurzaamheid en agrotourisme.
- **Nieuwpoort en de Oude Hollandse Waterlinie:** Nieuwpoort is een iconische historische kern en vormt een begrip in de geschiedenis van Nederland.

Prioritaire doelgroepen

Prioritaire doelgroepen (leefstijlen) zijn leefstijlen waar de gemeente zich met voorrang op wil richten in de (toekomstige) toeristische ontwikkeling. Deze leefstijlen passen bij het huidige aanbod (bij de verhaallijnen), zijn omvangrijk qua vraag en kansrijk om het aanbod op door te ontwikkelen. De gemeente wil gaan voor synergie in het aanbod, door te kiezen voor bepaalde leefstijlen en concepten die daarbij horen. De gemeente kiest voor twee (clusters van) doelgroepen (zie figuur over leefstijlen):

- **De geïnteresseerde liefhebber van natuur, landschap en cultuur: de leefstijlen inzichtzoeker en verbindingszoeker.** De inzichtzoeker gaat voor het verhaal van de streek, informatie en educatie (persoonlijke ontwikkeling). Het aanbod mag ook wat meer bijzonder en luxe zijn. De verbindingszoeker zet gezelligheid centraal, lekker samen wandelen en fietsen, er lekker op uit. Verblijf en dagrecreatie mogen laagdrempelig maar wel van kwaliteit zijn;

- **De liefhebber van gezellige reuring en eigentijds aanbod: de leefstijl harmoniezoeker.** De harmoniezoeker kiest voor een goede balans tussen dingen ondernemen (shoppen, zwemmen, bezoekje aan attractie) en rustig aan doen (sauna, spelletje doen met het gezin).

AVONTUUR-
ZOEKER

HARMONIE-
ZOEKER

INZICHT-
ZOEKER

PLEZIER-
ZOEKER

RUSTZOEKER

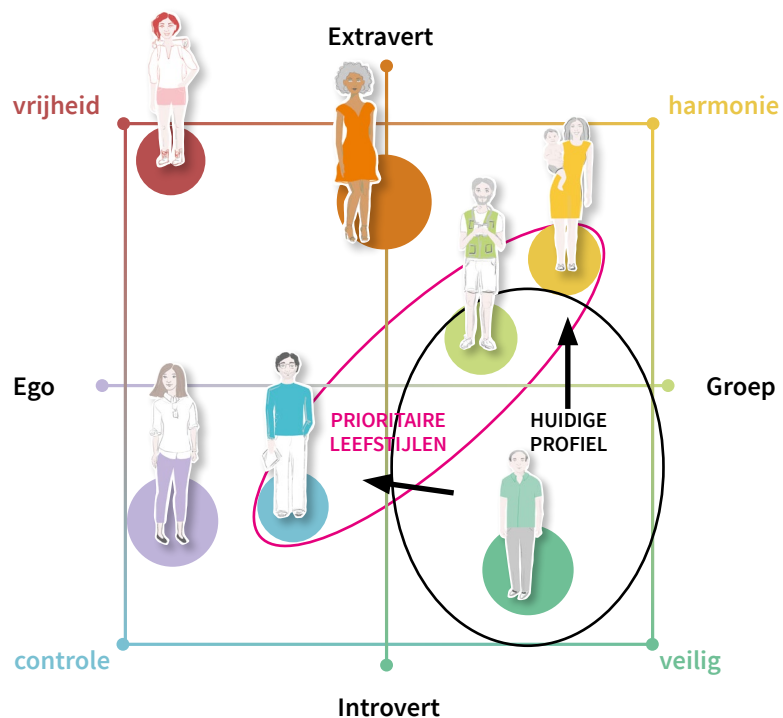

STIJLZOEKER

VERBINDINGS-
ZOEKER

Figuur: prioritaire leefstijlen als ontwikkelkans voor Molenlanden

Speerpunten

De vijf onderstaande speerpunten zijn gekozen om de komende jaren met prioriteit aan te werken. Per speerpunt staan de belangrijkste opgaven genoemd.

Aantrekkelijk en beleefbaar aanbod

- Beleefbaar maken van het toeristisch profiel;
- Omvang verblijfsrecreatie vergroten;
- Kansen dagrecreatie benutten;

Heldere profilering en informatievoorziening

- Een heldere en herkenbare profilering;
- Een verbeterde informatievoorziening (vindbaarheid online en offline);
- Gebiedsmarketing.

Molenlanden in balans

- Kennisfundament op orde;
- Sturen op balans;
- Profijt, betrokkenheid en koppeling aan maatschappelijke doelen.

Samenwerking

- Samenwerken toeristische ondernemers;
- Samenwerken in de regio;
- Innovatie en nieuwe partners.

Kennis en educatie

- Kennisprogramma's gericht op het toeristisch veld en ondernemers;
- Leren van andere (voorbeeld)regio's;
- Sturen op cijfers.

Regie op de uitvoering

De gemeente en de initiatiefnemers hebben elkaar nodig om het toeristische product van Molenlanden door te ontwikkelen en zo de doelen van de TAM te behalen.

Toeristisch-recreatieve initiatieven zijn kansrijk wanneer ze invulling geven aan onderstaande uitgangspunten en behoeften. Kansrijke initiatieven:

- Stimuleren de vrijetijdseconomie
- Dragen bij aan het (in stand houden van het) voorzieningenniveau en daarmee de leefbaarheid;
- Dragen bij aan het met kwaliteit beleefbaar maken van het DNA en het toeristisch profiel van Molenlanden;
- Richten zich op de doelgroep die past bij Molenlanden, namelijk de inzichtzoeker, verbindingszoeker en harmoniezoeker (zie paragraaf 3.3.);
- Zijn qua schaal passend, dat wil zeggen dat ze aantoonbaar passen binnen de draagkracht van natuur, landschap en samengaan met de leefbaarheid in kernen. In de ontwikkeling worden maatregelen genomen die zorgen voor balans. Dit betreft de locatie zelf als ook de eventuele externe werking (bijv. rond om mobiliteit);
- Dragen bij aan andere doelen, zoals duurzaamheid, de energietransitie educatie, etc.

Hoe kan dit uitnodigingskader worden toegepast? Een initiatiefnemer doorloopt drie fasen:

- **Een loketgesprek**
In dit gesprek geeft de gemeente een eerste globale inschatting van de kansrijkheid van een initiatief.
- **Principeverzoek**
Hier wordt het initiatief beoordeeld aan de hand van meerdere doelen, zoals de vrijetijdseconomie en bestedingen in de regio. Ook worden maatschappelijke doelen hierin meegenomen.
- **Vergunningsaanvraag**
In deze fase wordt het normale proces doorlopen. Hier wordt gekozen voor een vergunning of een nieuw bestemmingsplan.

Uitvoeringsagenda

De komende vijf jaar worden acties geprogrammeerd. Elk speerpunt kent bijbehorende opgaven, waarmee, met in totaal 31 acties gekoppeld aan de opgaven, wordt gewerkt aan de ambities en doelen.

De gemeente Molenlanden wil samen met het toeristisch-recreatief veld werken aan de opgaven.

Om samen vinger aan de pols te houden worden de opgaven de komende periode gemonitord door het netwerk dat deze TAM heeft opgesteld. Dit gebeurt onder regie van de gemeente. Op deze wijze wordt de uitvoeringsagenda van een breed netwerk, zodat de gemeente en de stakeholders blijven aansluiten bij wat in Molenlanden nodig is.

